

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVICA

ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS NEMZETKÖZI
TANULMÁNYOK KAR
CIVILISZTIKAI TANSZÉK

OPUSCULA IUVENUM EXCELLENTISSIMA

Szénási Benedek Alexander:
*Digitális piacokról szóló jogszabály: a
technológiai óriásvállalatok okozta
versenyproblémák elleni fellépés új
eszköze*

2024/1.

Digitális piacokról szóló jogszabály: a technológiai óriásvállalatok okozta versenyproblémák elleni fellépés új eszköze

I. Bevezetés

Az internet megjelenése egy olyan koncepcionális változást indított el a piaci folyamatok működésében, amelynek eredményeképpen napjaink gazdaságát egyértelműen a technológiai óriások dominálják. Ezen vállalatok példátlan gazdasági sikere azonban együtt jár olyan sajátosságokkal, amelyek roppant károsak végső soron nekünk, felhasználóknak is.

A digitális piacok – ahol ezen vállalatok kifejtik tevékenységüket – működésének rendellenességei az elmúlt évtizedben felkeltették az állami szervek figyelmét is. A 2010-es évek elejétől datálva egyre több vizsgálat, eljárás zajlik a területen, a legtöbbször versenyjogi alapon. Kiemelkedő ebben az Európai Unió szerepe, amely az egyik leghatározottabb fellépést tanúsítja.

A 2020-as évekre azonban egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az eddigi eljárások nem hozták a várt eredményt. Ennek okán fogadta el az Európai Unió jogalkotó 2022-ben a digitális piacokról szóló jogszabályt,² angol nevén a Digital Markets Act-et (a továbbiakban: DMA), amely markánsan új szemléletet vezet be a technológiai cégek szabályozását illetően.

Ezen európai kontextusban vizsgálódó dolgozattal a célom annak bemutatása, hogy a hagyományos versenyjog eszköztára miért nem megfelelő a digitális piacokon a technológiai óriásvállalatok elleni fellépésre; mindazonáltal a DMA és különösképp az általa bevezetésre kerülő kötelezettségek miatt tűnnek adekvátnak ennek elérésére. A dolgozatban ismertetni fogom a digitális platformok és -piacok sajátosságait, az európai versenyjog és a technológia óriásvállalatok kapcsolatát – különösen az utóbbiak ellen folytatott eljárásokat – majd ennek tükrében bemutatom a DMA-t és annak kötelezettségeit, valamint a rendelet címzettjei által eszközölt változtatásokat is.

1.1. A digitális platformok és -piacok sajátosságai

A technológiai óriásokat szokás platformcégeknek is nevezni, hiszen közös ismervük, hogy digitális platformokat üzemeltetnek. A digitális platformok lényege abban keresendő, hogy valamilyen technológiai csatorna segítségével kialakított felületen³ összeköti a velük interakcióba kerülő két nagy csoportot: az üzletfél vállalatokat, üzleti felhasználókat (ez gyakorta hirdetőket, szoftverfejlesztőket jelent) és a fogyasztókat, végfelhasználókat.

A digitális platformok gazdaságilag eredményes működésének középpontjában ezen felhasználók adatainak kezelése áll, hiszen az adatok egyrészt árucikké és későbbiekben monetizáció tárgyává alakíthatók,⁴ másrészt új, innovatív szolgáltatásokat állíthatnak elő belőlük⁵ vagy meglévő másik szolgáltatásuk fejlesztéséhez használhatják fel őket, mint inputot.⁶ Azok a vállalatok azonban, amelyek

¹ V. évfolyamos államtudományi osztatlan mesterszakos hallgató, konzulens: Dr. Csítei Béla

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022. szeptember 14.-i 2022/1925 rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló jogszabály)

³ KONDRÁT 2021, 80

⁴ BÁLINT 2023, 7

⁵ PÜNKÖSTY András (2021): Versenyjogi megfontolások a technológiai óriások szabályozásával kapcsolatban.

Az egyesült államokbeli és európai megoldási kísérletek összehasonlító elemzése. *In Medias Res.* 2021/2. sz. 253

⁶ SCHARF, Arno (2022): Excessive Data Collection as Abuse of Dominance under Art 102 TFEU. *University of Vienna Law Review*, 2022/1. sz. 170

nem tudtak szert tenni jelentős adattömegre, hátrányba kerülnek a digitális piacokon folytatott gazdasági versenyben.

Fontos megjegyezni, hogy az adatkezelés sajátosságai mellett számos más jellemzője is van a digitális piacoknak, amelyek hosszú távon a verseny korlátozásához, a belépési akadályok növekedéséhez és végső soron az inkumbens vállalatok szerepének megszilárdításához vezetnek. Ezek többek között:

- látszólagos ingyenesség (*zero-price business model*)⁷
- az erős közvetlen-⁸, valamint a közvetett hálózati hatás;⁹
- a méretgazdaságosság extrém megtérülése;¹⁰
- *multi-homing*, illetve a *switching* nehézsége vagy hiánya;¹¹
- vevőfogtartási hatás (*lock-in effect*).¹²

Mindezen jellemzők hatására bekövetkezhet az ún. átbillenés (*tipping*), amelyet követően a piac döntő részét a győztes platform fogja birtokolni¹³ és – a DMA szóhasználatával élve – a piac többé már nem tekinthető versengőnek.

1.2. A technológiai óriásvállalatok és a versenyjog kapcsolata Európában

Ahogy a bevezetőben is említettem a technológiai óriásvállalatok az elmúlt években fokozódó számú közigazgatási vizsgálat tárgyává váltak világszerte, különösen az Európai Unióban és annak tagállamaiban. A vizsgálatok többnyire versenyjogi (antitröszt jogi) alapon zajlottak (és zajlanak a mai napig) annak okán, hogy számos, az úgynevezett Big Tech elleni kifogás valamilyen versenyproblémára vezethető vissza.¹⁴ Az antitröszt jog három területe¹⁵ közül véleményem szerint a fúziókontroll, illetve a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma („erőfölényes ügyek”) releváns manapság a digitális piacok kapcsán. Én azonban ezek közül is csak utóbbival szeretnék foglalkozni, ugyanis a technológiai óriások számos – gyakran vitatott – összefonódása közül voltaképp egyet sem akadályozott meg az uniós versenyhatóság,¹⁶ illetve az ezekről szóló döntések a DMA-ra nem gyakoroltak tényleges hatást.

Az „erőfölényes ügyeket” tekintve elmondható, hogy a technológia óriások a jogsértést általában nem árázással kapcsolatos visszaéléseken, hanem saját szolgáltatás előtérbe sorolásán (*self-preferencing*), árukapcsoláson (*bundling, tying*) vagy ügyletkötéstől elzárkózáson (pl. adatokhoz való hozzáférés és

⁷ E modell lényege, hogy a végfelhasználók nem konkrétan monetáris eszközökkel (pénzzel) fizetnek a szolgáltatásokért, hanem a figyelmükkel és az adataikkal. Az ingyenes árázás következtében az akár még jobb minőségű, de fizetés ellenében igénybevehető szolgáltatás kiszorulhat a piacról (BÁLINT 2023, 7)

⁸ Azon jelenség, hogy minél többen használják az adott szolgáltatást, az annál nagyobb felhasználói élményt nyújt és annál értékesebbé válik (PÜNKÖSTY 2021, 253)

⁹ Lényege, hogy a nagy felhasználói bázissal rendelkező platformok a hirdető kereskedők számára szintén előnyösek (MAKA 2022, 39)

¹⁰ Azt jelenti, hogy a digitális szolgáltatások előállítási költsége ugyanis lényegesen alacsonyabb, mint amekkorát arányosan indokolna az azt igénybe vevők száma (MAKA 2022, 39)

¹¹ *Multi-homing*: a párhuzamos, versengő szolgáltatások egyidejű használata. *Switching*: a platformok közötti váltás (MAKA 2022, 39)

¹² A lényege, hogy a végfelhasználói oldalon alternatívák hiányában a végfelhasználó gyakorlatilag „bezárva” érezheti magát a platformba (PÜNKÖSTY András: Merre tart az európai szintű platformszabályozás? – Áttekintés a platformok szabályozásának versenyjogi ösztönzőiről, valamint a fúziókontroll lehetséges fejlesztéséről (2022). In: Török Bernát – Zódi Zsolt szerk.: *Az internetes platformok kora*. Budapest, NKE Ludovika Egyetemi Kiadó. 178)

¹³ PÜNKÖSTY 2021, 256

¹⁴ TÓTH 2021, 37

¹⁵ Versenykorlátozó megállapodások tilalma (kartelltilalom), gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma („erőfölényes ügyek”), összefonódás-ellenőrzés (fúziókontroll)

¹⁶ WITT, Anne C. (2023): The Digital Markets Act – Regulating the Wild West. *Common Market Law Review*, 2023/3. sz 632

licencia adásának megtiltása)¹⁷ keresztül valósítják meg. A következőkben az ilyesfajta jogsértéseken alapuló, DMA szempontjából releváns ügyeket fogom bemutatni. Az ügyek egy részét az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság), mint uniós versenyhatóság már lezárta,¹⁸ míg a többi eljárás a dolgozat írásakor is folyamatban van.

2.2. Lezárt erőfölények ügyek a technológiai óriásvállalatok ellen

2.2.1. Microsoft Internet Explorer (ügyszám AT.39530)

Az Bizottság GAFAM¹⁹ elleni fellépése valójában már a 2000-es évek első évtizedében elindult, de ebből az időszakból csak a Microsoft Internet Explorer árukapcsolásos ügy az, amelynek a témánk szempontjából relevanciája van.

2008 januárjában a Bizottság azért indított eljárást a vállalat ellen, mert véleménye szerint az Internet Explorerrel (IE) – amely ebben az időben a webböngészők piacán a domináns termék és egyben a Windows számítógépek előretelepített, alapértelmezett böngészője volt – a Microsoft torzítja a versenyt azáltal, hogy azt a Windowshoz köti. Az árukapcsolás hatására így olyan előnybe került az IE a piacon, amelyet más böngészők nem tudnak elérni. Továbbá ezen disztribúciós előny okozta domináns pozíciónak hála számos tartalomszolgáltató és szoftverfejlesztő a weboldalait és szoftvereit elsősorban az IE számára fejleszti, amely korlátozza a versenyt és visszafogja az innovációt.²⁰ A Microsoft bírság kiszabását elkerülendő kötelezettségvállalásokat tett, amelyeket a Bizottság elfogadott.

2.2.2. Google ügyek

A 2010-es években a technológiai óriások elleni európai antitröszt ügyek főszereplője a Google és anyacége, az Alphabet volt. A Bizottság három, egy darabig párhuzamosan futó eljárásban marasztalta el a kaliforniai vállalatot, jól mutatva, hogy az internet széleskörű elterjedésével és a digitális piacok jelentőségének növekedésével a visszaélések száma szintén gyarapodott.

A *Google Search (Shopping)* (Ügyszám AT.39740) maratoni hosszúságú ügyben a Google visszaélésszerű magatartása 2008-tól datálható, de a jogsértést megállapító határozat csak 2017. júniusában született meg. A vállalat a visszaélést azzal valósította meg, hogy az általános keresőszolgáltatások piacán meglévő erőfölényére támaszkodva előnyben részesítette a saját árösszehasonlító szolgáltatását (Google Shopping), azt a versenytársakhoz képest kedvezőbbben helyezte el és jelenítette meg (általános) keresőoldalain. A Bizottság a visszaélés miatt 2,42 milliárd eurós bírságot szabott ki a vállalat ellen.²¹

A következő eljárás 2015-ben indult és a *Google Android* (Ügyszám AT.40099) operációs rendszerével kapcsolatos. Az ügyet lezáró határozat 2018 júliusában végül négy egymást kiegészítő jogsértést is megállapított. Valamennyi jogsértés mögöttes célja ugyanis a Google Search, a vállalat egyik

¹⁷ TÓTH 2020, 363-364

¹⁸ Ez a kitétel azért fontos, mert a lezárt ügyek között is találunk olyat, amely a dolgozat írásakor jogorvoslati szakaszban az Európai Unió Bíróságának ítéletére vár

¹⁹ Az öt talán legnagyobb technológia óriásra utaló mozaikszó, amely a Google, Apple, Facebook, Amazon és Microsoft kezdőbetűiből áll össze

²⁰ *Antitrust: Commission confirms sending a Statement of Objections to Microsoft on the tying of Internet Explorer to Windows* (2009). Európai Bizottság. Forrás:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_09_15 (2024.03.01.)

²¹ *A Bizottság határozatának összefoglalója* (2017. június 27.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban (Ügyszám AT.39740 – Google Search (Shopping)) (2017). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0112\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0112(01)) (2024.03.01.)

legnagyobb bevételi forrása kvázi monopolhelyzetének fenntartása volt.²² A Bizottság emiatt rekordméretű, 4,3 milliárd eurós bírságot szabott ki az Alphabetre.²³ A vállalat ezután bírósághoz fordult jogorvoslatért, azonban a pert elvesztette. Fontos eleme a törvényszéki ítéletnek, hogy az Android és a másik népszerű mobil operációs rendszer, az Apple iOS rendszere nem ugyanannak a piacnak a részei, hisz utóbbit az eredeti hardvergyártók (OEM) nem tudják licencelni.²⁴ A Törvényszék továbbá rávilágított arra, hogy a digitális piacokon a versenykénszerek meghatározásához „többszintű vagy többirányú vizsgálatra” van szükség.²⁵

A Bizottság harmadik, már lezárt erőfölényes eljárása a Google ellen az online keresési hirdetések közvetítésével kapcsolatban zajlott 2016-tól 2019 márciusáig. Ezt a *Google Search (AdSense) (Ügyszám AT.40411)* néven szokás emlegetni,²⁶ amely ügy ismét a Google megbírságolásával zárult.²⁷

2.2.3. Amazon ügyek

Az Amazon szintén három eljárásban került a Bizottság vizsgálata alá, azonban ezek mindegyikében sikerült kötelezettségvállalások révén elkerülni a bírság kiszabását.

Az első eljárás az Amazon E-book forgalmazási üzletágával kapcsolatos (*Amazon E-book (Ügyszám AT.40153)*), konkrétan az elektronikus könyvekre vonatkozó MFN-záradékok²⁸ (*most-favoured-nation*, azaz legkedvezőbb elbánás elve) és az azokhoz kapcsolódó kérdések tárgyában zajlott 2015 júniusától. Visszaélés itt konkrétan azzal valósult meg, hogy az MFN-záradékok kötelezték a kiadókat, hogy az erőfölényben lévő Amazonnak a versenytársaknak kínált feltételekhez hasonló (vagy jobb) feltételeket ajánljanak, illetve tájékoztassák az Amazont a versenytársainak nyújtott alternatív feltételekről.²⁹

A másik két Amazon ügy – *Amazon Marketplace (Ügyszám AT.40462)* és *Amazon Buy Box (Ügyszám AT.40703)* – az Amazon Marketplace platformjával kapcsolatos, ezeket a Bizottság egy közös határozatban zárta le 2020 novemberében. A Marketplace platformon a domináns Amazon egyaránt jelen van, mint közvetítő, illetve a harmadik fél eladókkal is versenyez, mint kiskereskedő. A jogsértést az okozta, hogy ezt a kényes helyzetet kihasználva a vállalat kiskereskedelmi tevékenysége során szisztematikusan a versenytársak nem nyilvános adataira támaszkodott, hogy saját javára torzítsa a versenyt. Emellett a Buy Boxnak nevezett, egyetlen eladó ajánlatát kiemelt helyen megjelenítő rendszert

²² HOPPNER – WESTERHOFF 2022

²³ *A Bizottság határozatának összefoglalója (2018. július 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban (Ügyszám: AT.40099 – Google Android) 2018*

²⁴ HOPPNER – WESTERHOFF 2022

²⁵ KÁDÁR 2023, 67

²⁶ *A Bizottság 2019. március 20-i határozatának összefoglalója az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról (Ügyszám: AT.40411 – Google Search (AdSense)) (2019). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020AT40411\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020AT40411(03)) (2024.03.01.)*

²⁷ *A Bizottság 2019. március 20-i határozatának összefoglalója az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról (Ügyszám: AT.40411 – Google Search (AdSense)) 2019*

²⁸ Az MFN-záradék – másnéven paritási rendelkezések – egy olyan szerződési feltételt jelent, amelyben „az egyik szerződő fél vállalja, hogy a másik szerződő fél számára az általa bárkinek nyújtott legkedvezőbb feltételekkel legalább azonos feltételeket kínál. (Jelentés az online szálláshelyfoglalás piacon lefolytatott ágazati vizsgálatról) (2016). Gazdasági Versenyhivatal. Forrás: https://gvh.hu/data/cms1034253/Agazati_vizsgalat_online_szallashelyfoglalas_piacan_vegleges_jelentes_2016_06_08.pdf (2024.03.01)

²⁹ *Antitrust: Commission accepts commitments from Amazon on e-books (2017). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_17_1223 (2024.03.01.)*

is versenysértőnek találta a Bizottság, mert az Amazon a Buy Box „megnyerése” kapcsán saját ajánlatát részesítette előnyben.³⁰

2.3. Folyamatban lévő erőfölényes ügyek a Big Tech ellen

2.3.1. Apple ügyek

Az Apple a 2010-es években nem került versenyjogi eljárás alá uniós szinten. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a Bizottság figyelmét elkerülték volna a vállalat kétes üzleti gyakorlatai, sőt ellenkezőleg: 2020 márciusában párhuzamosan négy eljárás is indult ellene.

Az egyik eljárás az Apple mobilfizetési szolgáltatásának, az Apple Pay-nek a restriktív mivoltát kritizálja. Tudniillik az Apple mobil és tablet készülékei, illetve az azokon futó operációs rendszerek egy zárt ökoszisztémát alkotnak. Ennek keretében például a készülékek kizárólag az Apple Pay-t használhatják offline, fizikai boltokban történő mobilfizetéshez. A feltételezettel visszaélés itt konkrétan azzal valósul meg, hogy a vállalat csak az Apple Pay-nek engedélyezi a mobilfizetésekhez szükséges hardverhez (NFC-chipek) és szoftverhez való hozzáférést. A Bizottság előzetes véleménye szerint ez az iOS mobilfizetési („mobil tárca”) piacán a verseny korlátozásához vezet.³¹

A másik három eljárás az Apple-nek az App Store (a vállalat alkalmazásboltja) kapcsán kialakított gyakorlataival függ össze. A Bizottság kifogásolja, hogy az iOS és iPadOS alkalmazásokon belüli vásárlásokra (*in-app purchase*; IAP) a fejlesztők (üzletfelek) kötelesek az Apple saját rendszerét használni, amely 30%-os jutalékot számol fel valamennyi tranzakció esetén.³² Ez már önmagában is problémás, azonban a vállalat emellett megtiltja az alkalmazásokban történő bármiféle utalást is alternatív vásárlási lehetőségre³³ (*anti-steering*).³⁴

2.3.2. Google Adtech (Ügyszám AT.40670) és Facebook Marketplace (Ügyszám AT.40684)

A dolgozat írásakor az Apple mellett a Google és a Facebook ellen is antitröszt eljárást folytat a Bizottság. A *Google Adtech* ügyben a versenyhatóság azt kifogásolja, hogy több, kapcsolódó reklámtechnológiai (adtech) piacon a Google domináns szolgáltatásai egymást részesítik előnyben a versenytárs hirdetési technológiai szolgáltatók, a hirdető és az online kiadók kárára. Ebben a helyzetben a Bizottság a Google többszörös érdekeltségére tekintettel annyira magasnak találja a versenysértés újbóli megismétlődésének kockázatát, hogy javasolta a vállalat egyes szolgáltatásainak leválasztását.³⁵

³⁰ A Bizottság határozatának összefoglalója (2022. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról (AT.40462. SZ. ügy, Amazon Marketplace és AT.40703. sz. ügy, Amazon Buy Box) (2022). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AT40462\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AT40462(01)) (2024.03.01.)

³¹ *Antitrust: Commission seeks feedback on commitments offered by Apple over practices related to Apple Pay.* (2020). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_282 (2024.03.01)

³² A teljesség kedvéért fontos megjegyezni, hogy ez nem csak alkalmazásokon belüli vásárlásokra érvényes, hanem szinte minden, nem ingyenes alkalmazás megvásárlása esetén is

³³ *Antitrust: Commission opens investigations into Apple's App Store rules* (2020). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1073 (2024.03.01)

³⁴ Az anti-steering kifejezést az alternatív szolgáltatás használatát korlátozó rendelkezésekre használjuk (LOLI, Elona (2022): *Digital Markets Act as a new EU competition tool*. Disszertáció, National and Kapodistrian University of Athens, Athén, 19)

³⁵ *Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Google over abusive practices in online advertising technology* (2023). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_3207 (2024.03.01)

A *Facebook Marketplace* ügyben a Bizottság egyrészt a Facebook Marketplace apróhirdetési platform és a domináns Facebook közösségi hálózat árukapcsolását vizsgálja,³⁶ másrészt azt, hogy a Meta online hirdetésekkel kapcsolatos szerződési feltételei felhatalmazzák a vállalatot, hogy a versenytársak hirdetésekkel kapcsolatos adatait a felhasználja Marketplace javára, amelyet a Bizottság aránytalannak és szükségtelennek tart.³⁷

2.4. Tagállami erőfölényes ügyek a technológiai óriásvállalatok ellen: a Facebook (Németország) ügy (Ügyszám B6-22/16)

A közelmúltban a Bizottság mellett a tagállami versenyhatóságok is számos eljárást folytattak technológiai óriások ellen. Ezen ügyek közül a német Bundeskartellamt Facebook elleni döntését szeretném bemutatni, amelyet annak adatvédelmi vetülete tesz különlegessé.

Tudniillik a versenyhatóság a német versenytörvény erőfölénnyel való visszaélést tiltó rendelkezései alapján állapította meg a Facebook jogsértését, azonban a jogi értékelésbe adatvédelmi jogi elemeket is bevont.³⁸ A hatóság megállapította, hogy a Facebook visszaél a közösségi hálózatok piacán fennálló erőfölényével (a napi aktív felhasználók 90 százaléka a Facebookhoz kötődik), mert a németországi felhasználók esetében a vállalat egyéb szolgáltatásainak (pl. Instagram, Whatsapp) használatát attól tette függővé, hogy az ezekből gyűjtött adatokat összeköti a Facebook felhasználói fiókjukkal a felhasználók beleegyezése nélkül. Továbbá a vállalat visszaélést követett el akkor is, amikor a Facebook használatát attól tette függővé, hogy összekötheti-e a Facebook fiókokban tárolt adatokat a felhasználó által látogatott weboldalokról vagy harmadik fél mobilalkalmazásokból származó adatokkal, szintén a felhasználók hozzájárulása nélkül.³⁹

2.5. A hagyományos antitröszt jog elégtelenségei a digitális piacok vonatkozásában

A bemutatott ügyek rávilágítanak arra, hogy a versenyhatóságok, élen az Európai Bizottsággal, az utóbbi években egyre erősebben lesújtanak a technológiai óriások visszaéléseire. Az antitröszt jog tehát úgy tűnhet, hogy a piaci folyamatokhoz való rugalmas alkalmazkodási képességének, a lehetséges szankciók széles skálájának (bírságok, magatartási és strukturális intézkedések)⁴⁰ hála alkalmas lehet a digitális világ megregulálására is. Azonban az első fejezetben bemutatott digitális platformokra jellemző sajátosságok, valamint az eljárások tanulságainak levonása rámutat, hogy ez közel sincs így.

2.5.1. Elhúzóó eljárások

Az első és talán legfontosabb problémát az eljárások időbeli hossza jelenti. A Bizottság az Európai Számvevőszék jelentése alapján átlagosan négy év alatt bonyolít le egy erőfölényes eljárást az előzetes

³⁶ *Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Meta over abusive practices benefiting Facebook Marketplace* (2022). Európai Bizottság. Forrás:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7728 (2024.03.01.)

³⁷ *Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Meta over abusive practices benefiting Facebook Marketplace 2022*

³⁸ PÜNKÖSTY 2021, 255

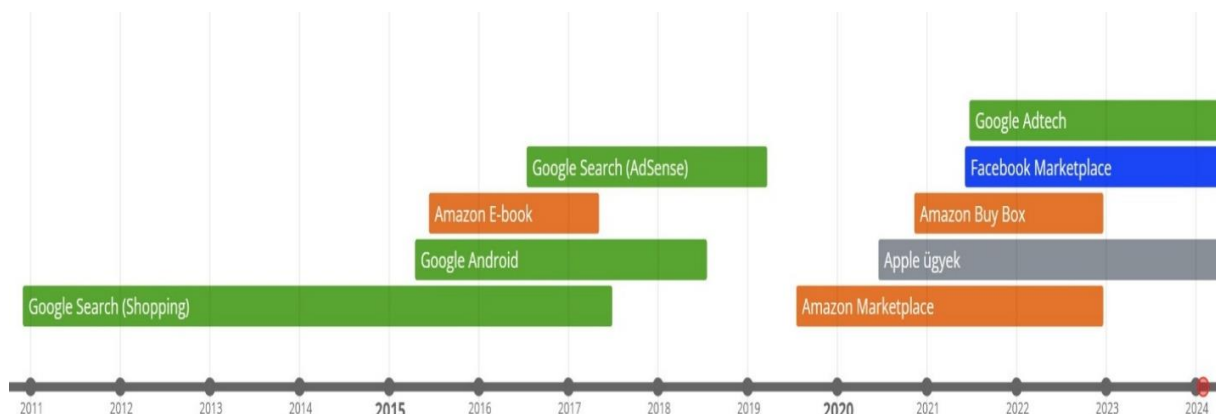
³⁹ *Facebook, Exploitative business terms pursuant to Section 19(1) GWB for inadequate data processing* (2019). Bundeskartellamt. Forrás:

https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Entscheidung/EN/Fallberichte/Missbrauchsaufsicht/2019/B6-22-16.pdf;jsessionid=D306C6A655867480A1C726BA03453CFF.1_cid362?__blob=publicationFile&v=4

(2024.03.01.)

⁴⁰ SZILÁGYI Pál (2023): A versenyjog és a digitális piacok monopóliumai. *In Medias Res.* 2023/1. sz 43

vizsgálat megkezdését követően.⁴¹ A következő ábra azonban megmutatja, hogy a technológia óriások elleni ügyekben ennél hosszabb eljárásokkal is találkozhatunk.

1. ÁBRA A 2010 UTÁN INDULT, GAFAM ELLENI ERŐFÖLÉNYES ELJÁRÁSOK IDŐVONALA ANNAK INDULÁSÁTÓL AZ ÜGYDÖNTŐ HATÁROZAT KIADÁSÁIG (SAJÁT SZERK.)

Vegyük példának a *Google Search (Shopping)* ügyet, amely több, mint hat és fél évig tartott. Azonban, ha azt is hozzátesszük, hogy a határozat szerint a visszaélést jelentő magatartás 2008 januárjában indult, látható, hogy kilenc és fél évig kellett várni a felelősségre vonásig. Sajnos ennyi idő után már könnyen elképzelhető, hogy helyrehozhatatlan károk keletkeztek a rendkívül gyorsan fejlődő digitális piacokon.

A hosszú eljárások háttérében egyébként számos tényező állhat, ilyen például a minden erőfölényes ügyben első lépésnek tekinthető piacmeghatározás vagy az erőfölény megállapításának nehézségei a digitális piacok esetében.

2.5.2. Elégtelen szankciók

A Bizottság a bemutatott ügyekben rendre valamilyen magatartási korrekciós intézkedést, illetve bírságok kiszabását alkalmazta szankcióként. A több milliárd eurós bírságok ugyan világviszonylatban is a legmagasabbaknak számítanak,⁴² azonban így is felmerül a kérdés, hogy elegendő visszatartó erővel bírnak-e egy hosszú éveken keresztül tartó jogsértés esetében.⁴³ Szemléltetésképp érdemes összevetni az eddig legmagasabb, 4,3 milliárd eurós, Google Android ügyben kiszabott bírságösszeget a Google tényleges bevételeinek nagyságával: a vállalat 2023 utolsó üzleti negyedében 20 milliárd dollár nettó nyereséget realizált,⁴⁴ azaz három hónap alatt a bírság közel ötszörösét. Kijelenthető tehát, hogy a digitális szektor olyan hatalmas bevételekre tesz szert, hogy még a maximális bírságösszeg kiszabása sem jelent elegendő retorziót, illetve gyakorol érdemi preventív hatást a további jogsértések megakadályozása érdekében a legnyereségesebb technológiai óriások esetén.

2.5.3. Az ex post jogérvényesítés megkétsége

⁴¹ 24/2020. különjelentés: Uniós ellenőrzési jelentés: összefonódás-ellenőrzési és antitröszteljárások (2020). Európai Számvevőszék. Forrás: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/eu-competition-24-2020/hu/index.html> (2024.03.01.)

⁴² 24/2020. különjelentés: Uniós ellenőrzési jelentés: összefonódás-ellenőrzési és antitröszteljárások 2020

⁴³ SZILÁGYI 2023, 48

⁴⁴ Alphabet: *Cloud Rebounds*. (2024). App Economy Insights. Hírlevél.

Az előző pontok olyan problémákra mutattak rá, amelyeket az eljárási szabályok megreformálásával talán orvosolni lehet. Azonban a technológiai óriások kapcsán felmerül az erőfölénnyel való visszaélés tilalma *ex post* beavatkozási logikájának teljes megkérdőjelezése is. A digitális világ sajátosságai ugyanis azt mutatják, hogy az átbillenési ponton túl már olyan jelentős piaci erővel rendelkezik egy vállalat, hogy az elhúzó utólagos jogérvényesítés – az elégtelen szankciókkal párosulva – már képtelen valós visszatartó erőt képezni.⁴⁵ Éppen ezért merül fel annak az igénye, hogy egy újfajta, a technológiai óriások megengedett gyakorlatait már előzetesen (*ex ante*) részletesen korlátozó szabályozás egy indokolt beavatkozás lehet a területen.

2.5.4. Adatvédelem megjelenése a versenyjogban

Az adatok kiemelkedő fontossága miatt a versenyjogi értékelés részét kell, hogy képezzék adatvédelmi szempontok is, ha alkalmasak arra, hogy befolyásolják a versenyfolyamatot.⁴⁶ A versenyhatóságok eredendő kompetencia és hatáskör hiányában azonban nem jogosultak adatvédelmi kérdésekben állást foglalni, ahogyan az adatvédelmi hatóságok sem jogosultak versenyjogi kérdésekben. A problémát azonban orvosolni kell, hiszen a digitális gazdaság adatvezérelt üzleti modelljei esetében a személyes adatok gyűjtésével és felhasználásával kapcsolatos döntéseknek jelentős gazdasági és versenyjogi következményei vannak.⁴⁷

III. Az európai válasz: a DMA

A digitális platformok és piacok sajátosságai, a technológiai óriások ellen folytatott versenyjogi eljárások tanulságai és a hagyományos antitrösztjog eszközkészlete elégtelenségének következtében megszületett az igény a Big Tech elleni erősebb, újfajta fellépésre. Ezen folyamat Európai Unió gyümölcse a digitális piacokról szóló jogszabály,⁴⁸ azaz a DMA lett. Ebben a fejezetben szeretném bemutatni e jogszabály koncepcióját, valamint áttekinteni az általálalom legfontosabbnak ítélt rendelkezéseit.

3.1. A DMA szabályozási koncepciója és céljai

A DMA egy szektorspecifikus jogszabály,⁴⁹ piacsabályozás, amely együttél, kiegészíti az unió versenyjogának normáit. Ilyesfajta szabályozás nem egyedülálló,⁵⁰ sőt bevezetése kifejezetten indokolt, ha a versenyjog hatástalannak bizonyult a strukturális problémák megoldása terén egy adott piacon.⁵¹

Hasonló helyzetet vázol fel a DMA is, amikor preambulumbekendéseik kifejtik, hogy a digitális platformok sajátosságai miatt az Európai Unió működéséről szóló szerződés cikkei nem vagy nem hatékonyan kezelik a platformcégek által támasztott kihívásokat. A rendelet azonban nem felváltani, hanem kiegészíteni szeretné a meglévő versenyszabályokat. A DMA „*olyan harmonizált szabályokat határoz meg, amelyek az egész Unióban minden vállalkozás számára biztosítják, hogy a digitális ágazat azon piacai, amelyeken kapuőrök vannak jelen, versengők és tisztességesek legyenek, az üzleti felhasználók és a végfelhasználók javát szolgálva.*”⁵²

⁴⁵ TÓTH 2021, 45

⁴⁶ SCHARF 2022, 168

⁴⁷ SCHARF 2022, 169

⁴⁸ 2022/1925 EU rendelet

⁴⁹ MAKÁ 2022, 43

⁵⁰ Lásd például a hírközlési vagy az energetikai ágazatot (POLYÁK Gábor et al. (2021): Versenyjogi előzmények és piacsabályozási eszközök a digitális piacokról szóló európai rendelet tervezetében. In VALENTINY Pál et al. szerk.: *Verseny és szabályozás*. Budapest, KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet. 154)

⁵¹ LAROCHE, Pierre – DE STREEL, Alexandre (2021): The European Digital Markets Act: A Revolution Grounded on Traditions. *Journal of European Competition Law & Practice*, 2021/7. sz. 544

⁵² 2022/1925 EU rendelet

3.2. A kapuőr koncepció és az alapvető platformszolgáltatások

A DMA a platformcégek szóhasználat helyett bevezeti a kapuőrök (*gatekeepers*) koncepcióját a személyi hatálya vonatkozásában.

A kapuőrök alatt alapvető platformszolgáltatásokat (*core platform services*, CPS) nyújtó és bizonyos feltételeknek megfelelő vállalkozásokat ért a rendelet. A CPS-ek fogalmát viszont nem határozza meg általánosságban, hanem taxatívén felsorolja az ebbe a kategóriába tartozónak tekintett konkrét szolgáltatásokat:⁵³ ilyen pl. az online közvetítő szolgáltatás, -keresőprogram, -közösségi hálózati szolgáltatás, -hirdetési szolgáltatás, számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatás (azaz chat-szolgáltatás), webböngésző, operációs rendszer stb.⁵⁴

Egy vagy több alapvető platformszolgáltatás nyújtása önmagában viszont nem elegendő ahhoz, hogy egy vállalkozás a DMA hatálya alá tartozzon,⁵⁵ a rendelet ennél magasabban határozza meg a beavatkozási küszöböt: a szolgáltatót egyben kapuőrnek is kell minősítenie a Bizottságnak a DMA által meghatározott sajátos – azaz nem hagyományos versenyjogi – szempontok alapján és eljárása során.⁵⁶ A kapuőrré minősítés kiindulópontja három alapfeltétel teljesítése: „*a vállalat jelentős hatást gyakorol a belső piacra; olyan alapvető platformszolgáltatást nyújt, amely fontos kapuként szolgál az üzleti felhasználók számára a végfelhasználók eléréséhez; és megszilárdult és tartós pozíciót élvez működése során, vagy a közeljövőben várhatóan ilyen pozícióra tesz szert.*”⁵⁷ Az alapfeltételek teljesítését (megdönthetően) vélelmezi a Bizottság, amennyiben fennállnak kvantitatív kritériumok,⁵⁸ amelyek pénzügyi forgalomhoz, illetve felhasználók számához kapcsolódnak.⁵⁹ Ugyanakkor a kvantitatív kritériumokat nem teljesítő vállalatokat is kapuőrré minősítheti a Bizottság bizonyos minőségi kritériumok értékelése után.⁶⁰

A Bizottság 2023 szeptemberében fejezte be az első minősítési eljárásokat,⁶¹ ezek alapján kapuőrnek és CPS-nek minősülnek az alábbi vállalatok és szolgáltatásaik:

⁵³ WITT 2023, 637

⁵⁴ 2022/1925 EU rendelet

⁵⁵ WITT 2023, 637

⁵⁶ POLYÁK 2021, 157

⁵⁷ 2022/1925 EU rendelet

⁵⁸ WITT 2023, 638

⁵⁹ 2022/1925 EU rendelet

⁶⁰ MAKA 2022, 43

⁶¹ *Digital Markets Act: Commission designates six gatekeepers* 2023

2. ábra a kapuőrök és CPS-ek jelenlegi listája (forrás: Digital Markets Act: Commission designates six gatekeepers 2023 alapján, saját szerk.)

3.3. Ex ante szabályozás és a DMA kötelezettségei

A DMA másik nagy újítása, hogy a kapuőrök versenyellenes üzleti gyakorlatainak előzetesen (*ex ante*) gátat szabva, a kapuőrökre és alapvető platformszolgáltatásaikra nézve kötelező kötelezettségeket határoz meg. Ezen rendelkezések jelentik gyakorlatilag a DMA lényegét.⁶² A rendelet az elektronikus hírközlési piac korai szabályozásának megoldását követi, azaz – egy cikk kivételével – valamennyi kötelezettséget valamennyi kapuőr minden CPS-ére alkalmazni rendeli, a Bizottság a kérdésben nem mérlegelhet.⁶³ Másrészt viszont megjegyzem, hogy a kötelezettségek egy része kifejezetten célzott, és valójában csak egyes alapvető platformszolgáltatás esetében vált ki tényleges hatást.⁶⁴

A DMA összesen több mint 20, viszonylag összetett és technikai jellegű kötelezettséget állapít meg a kapuőrökre. A kötelezettségek között találunk pozitív (előíró) és negatív (tiltó) szabályokat is – előbbi sokkal kevésbé jellemző a versenyjogra, jól példázva a szabályozás specifikus jellegét.⁶⁵ A kötelezettségek két nagy kategóriába sorolhatók: a további pontosítást nem igénylő kötelezettségek (5. cikk) és a tovább pontosítható kötelezettségek (6-7. cikk). Ennek oka, hogy az 5. cikk rendelkezései elég egyértelműnek tekinthetők ahhoz, hogy a kapuőrök a Bizottság további iránymutatása nélkül is betartsák őket,⁶⁶ a 6-7. cikk esetében viszont a Bizottság végrehajtási aktus keretében határozhatja meg a megfelelés érdekében megtenni szükséges intézkedéseket.⁶⁷

A DMA kötelezettségeire továbbá jellemző, hogy ún. *per se* karakterük van, azaz – szemben az erőfölényes eljárások szabályaival – a kötelezettségektől eltérő gyakorlat már önmagában jogellenesnek

⁶² WITT 2023, 639

⁶³ POLYÁK 2021, 158

⁶⁴ BOSTOEN 2023, 286

⁶⁵ BOSTOEN 2023, 280

⁶⁶ WITT 2023

⁶⁷ 2022/1925 EU rendelet

minősül,⁶⁸ függetlenül a piacra gyakorolt tényleges hatásuktól.⁶⁹ Ez egy rendkívül hatékony fegyver lehet a Bizottság kezében, hisz a korábban említett elhúzó eljárások problémáját, a piacmeghatározás és az erőfölény megállapításának nehézségét a DMA ezzel egy csapásra megoldja.⁷⁰

Határidőket tekintve az első körben kijelölt kapuőröknek 2024 márciusáig van idejük, hogy megfeleljenek (*compliance*) a rendeletben foglaltaknak,⁷¹ amely egybeesik a dolgozat írásának időpontjával.

Az egyes kötöttségekkel részletesebben a következő fejezetben foglalkozom majd.

3.4. A DMA végrehajtása és szankciói

A DMA végrehajtása rendkívül centralizált, ugyanis az valamennyi hatáskört a Bizottságra telepít.⁷² A Bizottság munkáját megkönnyítendő, a rendelet eljárási kötelezettségeket is előír a kapuőröknek, ilyen például a végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatos jelentéstételi kötelezettség (11. cikk), valamint a kijátszás tilalma (13. cikk).⁷³

A DMA mindemelett szigorú szankciókat is kilátásba helyez. Amennyiben egy kapuőr többszörösen megsérti a DMA-ban foglaltakat, a Bizottság akár a vállalat előző évi világméretű forgalmának 20%-áig terjedő pénzbírsággal sújthatja azt.⁷⁴ Ez szemléltetésképpen a 2023-ban a kapuőrök közül a legnagyobb forgalmat lebonyolító Amazonnál⁷⁵ több, mint 100 milliárd eurós bírság kiszabását teszi lehetővé.

IV. A DMA kötelezettségeinek részletes bemutatása

Ahogy arra a 3.3. pont alatt már utaltam, a DMA megalkotását a kapuőrökre nézve kötelező kötelezettségek bevezetése indokolta, amelyek háttérben nagy többségben a már bemutatott ügyek és az azokban hozott döntések, valamint a döntések tanulságai állnak. E fejezetben éppen ezért a legfontosabbnak ítélt kötelezettségeket, valamint a korábbi ügyekkel való kapcsolatukat szeretném ismertetni.

4.1. További pontosítást nem igénylő kötelezettségek – a DMA 5. cikke

4.1.1. A felhasználó beleegyezése nélküli adatfúzió tilalma⁷⁶

A DMA 5. cikk (2) bekezdése szerint a kapuőr a végfelhasználó GDPR⁷⁷-nak megfelelő beleegyezése nélkül többek között nem kapcsolhatja össze a CPS-ből származó személyes adatokat más, saját- vagy harmadik fél által nyújtott szolgáltatásból származó személyes adatokkal, illetve ezeket nem használhatja fel saját szolgáltatásai céljára.⁷⁸

⁶⁸ WITT 2023, 641

⁶⁹ *Antitrust laws* (é.n.). Cornell Law School. Forrás: https://www.law.cornell.edu/wex/antitrust_laws (2024.03.01.)

⁷⁰ WITT 2023, 642

⁷¹ WITT 2023, 639

⁷² WITT 2023, 643

⁷³ 2022/1925 EU rendelet

⁷⁴ 2022/1925 EU rendelet

⁷⁵ *The 100 largest companies in the world by market capitalization in 2023 2024*

⁷⁶ CRÉMER, Jacques et al. (2023): Enforcing the Digital Markets Act: institutional choices, compliance, and antitrust. *Journal of Antitrust Enforcement* 2023/3. sz. 331

⁷⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

⁷⁸ 2022/1925 EU rendelet

Ez a tilalom nagy valószínűséggel a németországi Facebook ügy hozadéka, hiszen itt a Meta hasonlóan valósított meg versenyjogi visszaélést.

4.1.2. MFN tilalom⁷⁹

A DMA 5. cikk (3) bekezdése szerint a „*kapuőr nem akadályozhatja meg az üzleti felhasználókat abban, hogy harmadik fél által nyújtott online közvetítő szolgáltatásokon keresztül vagy saját közvetlen online értékesítési csatornájukon keresztül ugyanazokat a termékeket vagy szolgáltatásokat kínálják a végfelhasználók részére olyan áron vagy feltételek mellett, amelyek eltérnek a kapuőr online közvetítő szolgáltatásán keresztül kínáltaktól.*”⁸⁰ A DMA e rendelkezése az ún. szűk és tág MFN-záradékok alkalmazását is megtiltja, melynek háttérében egyes online szálloda foglalási ügyek⁸¹ és a bemutatott Amazon E-book ügy áll.

4.1.3. Anti-steering rendelkezések tilalma⁸²

Az 5. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy a kapuőröknek engedélyezniük kell az üzleti felhasználók számára, hogy szolgáltatásaikat a kapuőr platformján (CPS-en) kívül terjeszthessék a végfelhasználóknak. Ehhez kapcsolódóan az (5) bekezdés pedig hozzáteszi, hogy a kapuőröknek lehetővé kell tenniük a platformon kívül vásárolt szolgáltatások platformon belüli használatát a végfelhasználók számára. Utóbbi kiegészítés fontos, hiszen hiánya azzal járna, hogy a végfelhasználók szinte soha nem vásárolnának a platformon kívüli szolgáltatásokat,⁸³ ugyanis elképzelhető, hogy nem tudnák azokat a platformon – pl. iOS vagy Android – használni. Az *anti-steering* tilalma leginkább alkalmazásboltok (online közvetítő szolgáltatások) kapcsán merül fel, háttérében a még folyamatban lévő Apple ügyek App Store-ral kapcsolatos aggodalmait állnak.⁸⁴

4.1.4. Árukapcsolás tilalma⁸⁵

A DMA következő két kötelezettségét érdemes együtt tárgyalni, ugyanis az 5. cikk (7) és (8) bekezdése is az árukapcsolás egyes eseteit tilalmazza. Előbbi megtiltja, hogy a kapuőr előírja különböző kiegészítő szolgáltatásainak,⁸⁶ mint kapcsolt termékeknek az igénybevételét az alapvető platformszolgáltatása használata során, utóbbi pedig a CPS-ek összekapcsolását tilalmazza. A kötelezettség háttérében akár a Microsoft Internet Explorer ügy is állhat, manapság azonban sokkal relevánsabb webböngésző az alapvető platformszolgáltatásnak is minősített Google Chrome, amely Google Search-höz kapcsolását a Google Android ügyben megtiltotta a Bizottság.

4.2. Tovább pontosítható kötelezettségek – a DMA 6 és 7. cikke

4.2.1. A nem nyilvános adatok üzleti felhasználókkal való versenyben történő felhasználásának tilalma⁸⁷

⁷⁹ CRÉMER 2023, 331

⁸⁰ 2022/1925 EU rendelet

⁸¹ DE STREEL, Alexandre et al. (2021): *The European proposal for a Digital Markets Act: A first assessment*. Forrás: <https://cerre.eu/publications/the-european-proposal-for-a-digital-markets-act-a-first-assessment/> (2024.03.01.)

⁸² LOLI 2022, 19

⁸³ PETIT, Nicolas (2021): The Proposed Digital Markets Act (DMA): A Legal and Policy Review. *Journal of European Competition Law & Practice*, 2021/7. sz. 536

⁸⁴ Az App Store szabályzata megtiltja a fejlesztőknek, hogy a fogyasztókat az Apple IAP-ján kívül más fizetési mechanizmusok felé irányítsák (BOSTOEN 2023, 300)

⁸⁵ CRÉMER 2023, 331

⁸⁶ LOLI 2022, 19

⁸⁷ LOLI 2022, 20

A 6. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy „[a] kapuőr az üzleti felhasználókkal való verseny során nem használhatja fel azokat a nyilvánosan nem elérhető adatokat, amelyek az érintett alapvető platformszolgáltatásoknak [...] az említett üzleti felhasználók általi használatával összefüggésben keletkeznek”, vagy amelyeket az előzőekkel összefüggésben az üzleti felhasználók adtak meg.⁸⁸ Ez a kötelezettség az adatokhoz való hozzáférés különbségeiben keresendő versenyproblémák orvoslására szolgál, amely felmerült az Amazon Marketplace ügyben is.

4.2.2. Alapértelmezett alkalmazások eltávolításának és alapértelmezett beállítások megváltoztatása lehetővé tételének kötelezettsége

A 6. cikk (3) bekezdése tulajdonképpen két kötelezettséget is tartalmaz. Egyrészt kimondja, hogy néhány kivételtől eltekintve „a kapuőrnek [...] lehetővé kell tennie a végfelhasználók számára, hogy könnyen eltávolítsanak a kapuőr operációs rendszerén telepített bármely szoftveralkalmazást”. Másrészt a kapuőrnek lehetővé kell tennie operációs rendszere, webböngészője alapértelmezett beállításainak megváltoztatását, ha azok a végfelhasználó a kapuőr termékeihez vagy szolgáltatásaihoz vezetnek. A DMA továbbá rögzíti, hogy a változtatás lehetősége kifejezetten fontos az operációs rendszer első használatakor.⁸⁹ Ez a kötelezettség a *self-preferencing* és az alapértelmezett alkalmazások problémakörével foglalkozó ügyek hozadéka (pl. Google Android ügy).

4.2.3. Sideloadung lehetővé tételének kötelezettsége

A 6. cikk (4) bekezdése előírja, hogy a kapuőrök tegyék lehetővé harmadik fél alkalmazások, alkalmazásáruházak telepítését, használatát, akár alapértelmezettként történő beállítását a kapuőr operációs rendszerein.⁹⁰ A DMA ezzel a kötelezettség nagy valószínűséggel az Apple és Alphabet mobil operációs rendszereinek restriktív természetét szeretné megváltoztatni, hiszen azt előbbi tiltja, utóbbi pedig rendkívül körülményessé teszi biztonsági okokból.

4.2.4. Self-preferencing tilalma a rangsorolásban⁹¹

A 6. cikk (5) bekezdése szerint a „kapuőr a rangsorolás és az ahhoz kapcsolódó indexelés és keresőrobotos feltérképezés során nem részesítheti kedvezőbb elbánásban az általa kínált szolgáltatásokat és termékeket harmadik felek hasonló szolgáltatásaihoz vagy termékeihez képest.”⁹² Ez a tilalom nagy valószínűséggel a Google Search (Shopping), illetve az Amazon Buy Box ügy hozadéka.⁹³

4.2.5. A switching vagy multi-homing korlátozásának tilalma⁹⁴

A DMA következő tilalma kimondja, hogy a „kapuőr [...] nem korlátozhatja a végfelhasználóknak az olyan különböző szoftveralkalmazások és szolgáltatások közötti váltásra és az azokra történő feliratkozásra irányuló képességét, amelyekhez a kapuőr alapvető platformszolgáltatásainak a használatával lehet hozzáférni.”⁹⁵ Ez a viszonylag széleskörű kötelezettség nem egy bemutatott ügy hozadéka, hanem a digitális platformok egy káros sajátosságát próbálja kiküszöbölni azáltal, hogy a *switching* vagy *multi-homing* bármiféle korlátozását megtiltja a kapuőröknek.

⁸⁸ 2022/1925 EU rendelet

⁸⁹ 2022/1925 EU rendelet

⁹⁰ 2022/1925 EU rendelet

⁹¹ BOSTOEN 2023, 282

⁹² 2022/1925 EU rendelet

⁹³ PETIT 2021, 537

⁹⁴ CRÉMER 2023, 331

⁹⁵ 2022/1925 EU rendelet

4.2.6. Kiegészítő szolgáltatások interoperabilitására vonatkozó kötelezettség⁹⁶

A DMA igen terjedős 6. cikk (7) bekezdése előírja, hogy a kapuőröknek lehetővé kell tenniük a harmadik fél szolgáltatók és hardverszolgáltatók számára a díjmentes és hatékony interoperabilitást, valamint a hozzáférést ugyanazokhoz a hardver- vagy szoftverfunkciókhoz, amelyekhez a kapuőr operációs rendszerén vagy virtuális asszisztensén keresztül férnek hozzá, illetve amelyeket a kapuőr ellenőriz.⁹⁷ Ennek háttérében valószínűleg az Apple készülékek NFC chip hozzáféréseinek korlátozása áll, amely a folyamatban lévő Apple ügyek egyikében is felmerült.

4.2.7. Adatvédelemmel kapcsolatos kötelezettségek

A DMA sorban következő két bekezdése adatvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeket írnak elő. A 6. cikk (9) bekezdés előírja, hogy a kapuőrnek a végfelhasználók részére díjmentesen biztosítania kell a végfelhasználók által az alapvető platformszolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett adatok tényleges hordozhatóságát.⁹⁸ A (10) bekezdés szerint a kapuőrnek ténylegesen díjmentes, folyamatos és valós idejű hozzáférést kell biztosítania az üzleti felhasználók számára az ezen üzleti felhasználók vagy végfelhasználók által a kapuőr CPS-einek használata során szolgáltatott vagy előállított adatokhoz.⁹⁹ Ez a két bekezdés jól példázza a DMA versenyjogot kiegészítő, azon túlmutató jellegét, hiszen az adathordozhatóság joga a GDPR¹⁰⁰-ból származik.

4.2.8. FRAND feltételekkel kapcsolatos kötelezettségek¹⁰¹

A *FRAND* egy mozaikszó, a „*tisztességes, észszerű és megkülönböztetéstől mentes*” kifejezések angol megfelelői¹⁰² alkotják. Relevanciáját az adja, hogy a DMA 6. cikk (11) bekezdése ily módon követeli meg, hogy a kapuőr keresőprogramokat nyújtó harmadik fél vállalkozások számára hozzáférést biztosítson a saját keresőprogramjával végzett keresések során a generált rangsorolási, keresési, kattintási és megtekintési (anonimizált) adatokhoz. Továbbá a (12) bekezdés előírja, hogy a kapuőrnek az üzleti felhasználók számára FRAND általános szerződési feltételeket kell biztosítania az alkalmazásboltjai, keresőprogramjai és közösségi hálózataihoz való hozzáférés kapcsán.¹⁰³ Ez a két összefüggő kötelezettség alapján pl. az Alphabetnek a Google Search-el kapcsolatban a későbbiekben az üzleti modellje szempontjából jelentős adatokat kell majd megosztania a versenytársaival, amely a belépési akadályok csökkentése szempontjából fontos lépés lehet.¹⁰⁴

4.2.9. Chat szolgáltatások interoperabilitási kötelezettsége

A DMA egy teljes cikket (7. cikk) szentel a kapuőrök chat szolgáltatásokkal kapcsolatos interoperabilitási kötelezettségének részletes leírására. Ennek a lényege, hogy az érintett kapuőröknek kérésre díjmentesen biztosítaniuk kell bizonyos alapvető funkciók más chat szolgáltatással való interoperabilitását. A DMA a kötelezettséggel kapcsolatban szabályozza az az egyes funkciók interoperabilitásának menetrendjét (hosszú, több éves határidőkkel), azt, hogy a saját végfelhasználóknak nyújtott biztonsági szintet (pl. végpontok közötti titkosítást) meg kell őrizni stb.¹⁰⁵ A 7. cikk háttérében ugyan nem áll konkrét eljárás előzményként, azonban a kapuőrök

⁹⁶ CRÉMER 2023, 331

⁹⁷ LOLI 2022, 21

⁹⁸ 2022/1925 EU rendelet

⁹⁹ LOLI 2022, 22

¹⁰⁰ A GDPR 20. cikke taglalja ezt a jogot.

¹⁰¹ CRÉMER 2023, 331

¹⁰² „Fair, reasonable and non-discriminatory” (2022/1925 EU rendelet)

¹⁰³ 2022/1925 EU rendelet

¹⁰⁴ LOLI 2022, 21

¹⁰⁵ 2022/1925 EU rendelet

chatszolgáltatásainak (pl. Whatsapp, Facebook Messenger) dominanciáját a jogalkotó nem hagyhatta figyelmen kívül a DMA megalkotása során.

V. A kapuőrök kötelezettségekre adott válaszok

A kapuőrök a 2023 szeptemberi dezinációjuk óta több vállalatot is bejelentettek CPS-eikkel kapcsolatban, hogy azok működése megfeleljen a DMA-ban foglaltaknak. Ebben a fejezetben – amennyire a téma aktualitása és a *compliance-re* még nyitva álló határidő engedi - szeretném bemutatni ezen vállalatok közül a legfontosabbakat.

5.1. Meta

A Meta leginkább a felhasználó beleegyezése nélküli adatfúzió tilalmára adott válaszokat közleményében. Újítás például a korábban együtt kezelt Facebook és Instagram felhasználói fiókok szétválasztásának lehetősége vagy az hogy, a Marketplace apróhirdetési szolgáltatásnál a Facebook fiók adatai használatát megtilthatják majd a felhasználók. Ilyenkor e-mailes kapcsolattartásra lesz lehetőség az eladók és vásárlók között.

Véleményem szerint ezen vállalatok eredményessége kérdéses. A felhasználók nagy többsége valószínűleg hozzá fog járulni az adatok összekapcsolásához, hiszen ennek hiányában az általuk már kedvelt szolgáltatás használata gyakorlatilag értelmét veszti. Például a Facebook Marketplace esetén az e-mailes keresztül kommunikáció túlságosan komoly minőségi romlást eredményezne ahhoz, hogy a felhasználók ne a korábbi ügymenetet folytassák.

Végül fontos megjegyezni azt is, hogy a Meta a 7. cikk előírásaival kapcsolatban még hivatalosan nem nyilvánult meg a dolgozat írásának időpontjában, ámbar két chat szolgáltatása is felkerült a CPS-ek listájára. Tudniillik a chat szolgáltatások piacán olyan erősek a hálózati hatások, hogy a *switchinget* gyakorlatilag megbénítja, ha a végfelhasználót nem követi ismerősi köre a szolgáltatásváltás során. A DMA interoperabilitási kötelezettségének következtében azonban a kisebb felhasználóbázissal rendelkező chat szolgáltatások végfelhasználói is képesek lesznek majd kommunikálni a Whatsapp vagy a Messenger több milliárd végfelhasználójával anélkül, hogy utóbbiakat rábírnák az inkubensről történő váltásra. Úgy gondolom, hogy a DMA tehát komoly változásokat fog elérni a szóban forgó piacon – még annak ellenére is, hogy a kötelezettség csak alapvető funkciókra vonatkozik.

5.2. Alphabet

A kapuőrök közül az Alphabet rendelkezik a legtöbb CPS-nek minősített szolgáltatással, köszönhetően számos piacon betöltött domináns szerepének. Ennek okán a vállalat közleményében több változtatást is bejelentett a rendeletnek való megfelelés érdekében.

Ezek közül az egyik legérdekesebb az alapértelmezett alkalmazások és beállítások megváltoztatásával kapcsolatos kötelezettségre adott válasz. Ezentúl az Alphabet választási képernyőket fog kínálni Android operációs rendszerű készülékek első használatakor a webböngésző kiválasztására, valamint a Chrome böngészőben a keresőprogram kiválasztására. Ezek a változtatások megfelelnek a DMA előírásainak, azonban érdemes hozzátenni, hogy a Google Android ügy óta az Alphabet szintén kínál hasonló választási képernyőt Androidos készülékek keresőprogramjának kiválasztására,¹⁰⁶ ennek ellenére a Search kvázi monopol helyzetében ez egyáltalán nem hozott változást¹⁰⁷ – a végfelhasználók továbbra is a megszokott szolgáltatást preferálják. Nem túl kockázatos becslés azt állítani, hogy itt is ez

¹⁰⁶ *About the choice screen* (2024). Android. Forrás: <https://www.android.com/choicescreen/dma/> (2024.03.01.)

¹⁰⁷ *Market share of leading search engines worldwide from January 2015 to January 2024* (2024). Statista. Forrás: <https://www.statista.com/statistics/1381664/worldwide-all-devices-market-share-of-search-engines/> (2024.03.01)

lesz a helyzet. A DMA-nak ez a kötelezettsége tehát önmagában nem fog komoly átrendeződést okozni a piacon, tekintve, hogy a keresőprogramok eredményes működéséhez hatalmas adatmennyiségre van szükség, tömeges váltás hiányában pedig ehhez nem fognak hozzáférni a versenytársak.

5.3. Apple

Az Apple-nek ugyan kevesebb szolgáltatását minősítette CPS-nek a Bizottság, mint a Meta vagy az Alphabet esetében, azonban e kapuőrnek kell talán a legszembetűnőbb változásokat bevezetnie, hogy megfeleljen a DMA-ban foglaltaknak.

Az első vállalás, amely csak közvetetten kapcsolódik a DMA-hoz, a Rich Communication Services (továbbiakban: RCS) támogatás bevezetése az Apple iPhone készülékein. Az RCS az SMS üzenetek kiváltására alkalmas internetalapú kommunikációs sztenderd,¹⁰⁸ amely a chat-szolgáltatások számos funkcióját integrálja az okostelefonok üzenet alkalmazásaiba. Hasonlóan működik az Apple iMessage szolgáltatása is, azzal a különbséggel, hogy utóbbi exkluzív az Apple készülékekhez. Az RCS-t az Android mobilok már évek óta támogatják, az Apple vélhetően az iMessage kitüntetett szerepének fenntartása érdekében eddig ezt nem engedélyezte. Azonban, feltételezhetően a DMA hatására, a vállalat bejelentette 2023 novemberében, hogy mégis támogatni fogják az RCS protokollt az iMessage-dzsel párhuzamosan.¹⁰⁹ Talán ez a vállalás is közrejátszott abban, hogy a Bizottság végül elfogadta az Apple érvelését, miszerint az iMessage nem minősül alapvető platformszolgáltatásnak, annak ellenére, hogy eléri a vélelemhez szükséges felhasználói számot.¹¹⁰

Az Apple továbbá vállalta a DMA kiegészítő szolgáltatások interoperabilitására vonatkozó kötelezettségének megfelelően, hogy az EU-ban engedélyezi harmadik fél mobilpénztárca- és fizetési szolgáltatók részére, hogy ingyenesen, tisztességesen és nem-diszkrimináló módon hozzáférjenek az iOS-eszközök NFC-funkcióihoz és együttműködjenek azokkal, anélkül, hogy az Apple Pay vagy az Apple Wallet funkciókat kellene használniuk.¹¹¹

A legnagyobb változásokat az iOS és az App Store kapcsán eszközöli majd a vállalat. Többek között engedélyezni fogja a harmadik fél alkalmazásboltok telepítését (*side-loading* kötelezettség), az alternatív fizetési rendszerek integrálását applikációikba vagy weboldalukra mutató linkeket fejlesztők (üzleti felhasználók) számára, hogy eseti alapon hozzáférést kérjenek további iPhone hardver- és szoftverfunkciókhoz (kiegészítő szolgáltatások interoperabilitására vonatkozó kötelezettség) stb.¹¹²

Az Apple vállalásai komoly lépést jelentenek az iOS – véleményem szerint eltúlzott – zártágának csökkentése irányában. Azonban az összképet jelentősen árnyalják az ezekkel együtt bevezetésre kerülő új szerződési feltételek, amelyeket kötelező lesz elfogadniuk a DMA nyújtotta lehetőségeket igénybe vevő üzletfeleknek. Ezek közül az Apple 30%-os jutalékának 10, illetve 17%-ra csökkentése még üdvözlendő az App Store-on történő terjesztést választó alkalmazásfejlesztők számára, azonban emellé még fizetés feldolgozási díjat is kell fizetniük (vagy az Apple-nek vagy egy alternatív szolgáltatóknak).

¹⁰⁸ RCS – *The Breakthrough Tech in Customer Messaging* (é.n.). GSMA. Forrás: https://www.gsma.com/get-involved/gsma-membership/gsma_resources/rcs-the-breakthrough-tech-in-customer-messaging/ (2024.03.01.)

¹⁰⁹ *Apple says iPhones will support RCS in 2024* (2023). TheVerge. Forrás: <https://www.theverge.com/2023/11/16/23964171/apple-iphone-rcs-support> (2024.03.01.)

¹¹⁰ *Commission closes market investigations on Microsoft's and Apple's services under the Digital Markets Act* (2024). Európai Bizottság. Forrás: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-closes-market-investigations-microsofts-and-apples-services-under-digital-markets-act-2024-02-13_en (2024.03.01.)

¹¹¹ *Antitrust: Commission seeks feedback on commitments offered by Apple over practices related to Apple Pay*. 2020

¹¹² *Apple announces changes to iOS, Safari, and the App Store in the European Union* (2024). Apple. Forrás: <https://www.apple.com/newsroom/2024/01/apple-announces-changes-to-ios-safari-and-the-app-store-in-the-european-union/> (2024.03.01)

A problémát az ún. alapvető technológiai díj okozza igazán: minden olyan alkalmazás fejlesztőjének, amelyet évente több mint egymillióan telepítenek, 50 eurócent díjat kell fizetnie az Apple-nek minden évben, minden egyes új telepítés és alkalmazásfrissítés után az első egymillión felül. Az 50 eurócent talán nem is hangzik nagy összegnek, azonban egy ingyenes árazási modellt alkalmazó, de nagy felhasználó bázissal rendelkező vállalatnak, vagy egy hirtelen nagy népszerűsége szert tevő, innovatív startupnak ez még kedvezőtlenebb ajánlat lehet, mint a hagyományos 30%-os jutalék.¹¹³ Véleményem szerint az, hogy az Apple a DMA adta lehetőségek igénybevételét ilyen kedvezőtlen szerződési feltételek elfogadásához köti, felveti a rendelet kijátszási tilalmába való ütközést is.

5.5. Microsoft

A Microsoft Windows operációs rendszere kapcsán több változást is bejelentett. Ilyen például, hogy a kiegészítő szolgáltatások interoperabilitására vonatkozó kötelezettségnek megfelelően a kapuór több Windows szoftverfunkcióhoz is hozzáférést fog biztosítani a fejlesztőknek. Az egyik ilyen a *Web search in Windows Search*, amely lehetővé teszi, hogy a Windows beépített keresőfunkciója internetes találatokat is megjelenítsen a számítógépen tárolt adatok mellett. Ez egy érdekes helyzetet fog eredményezni, ugyanis ez a szolgáltatás eddig exkluzívan a Bing keresőprogramot használta - amelyet a Bizottság nem nyilvánított CPS-nek – azonban könnyen elképzelhető, hogy a végfelhasználók ezt a jövőben a CPS-nek számító Google Searchre fogják cserélni.¹¹⁴

VI. Következtetések, DMA értékelése

A technológiai óriásvállalatokkal szemben folytatott erőfölényes ügyek tapasztalatai rámutattak a hagyományos antitröszt jog eszközkészletének elégtelenségeire ebben a szegmensben.

Ezeket orvosolandó a DMA egy üdvözölendő szabályozás az említett vállalatok káros üzleti gyakorlatainak megszüntetésére, illetve a piac versengő és tisztességes jellegének elérésére. Megfelelőnek ítélem, hogy a DMA címzett körét – sajátos kritériumok alapján – a CPS-eket nyújtó a kapuőrökre állapítja meg; illetve azt is, hogy ezen kapuőrök működését erőteljesebben korlátozni kívánja *ex ante* pozitív és negatív kötelezettségek előírásával. Ez a fajta szabályozás megoldja az elhúzódó antitröszt eljárások háttérében álló piacmeghatározás- és erőfölény megállapításának nehézségeit, továbbá a korábbi és folyamatban lévő ügyek tapasztalatain alapuló kötelezettségek megfelelő problémákra reflektálnak, és szükségszerű elvárásokat támasztanak a kapuőrökkel szemben.

A DMA hatására a kapuőrök által eddig bejelentett vállalások többsége álláspontom szerint szintén üdvözölendő – feltéve, ha azok valóban jóhiszeműen, a bejelentett módon valósulnak meg. Mindamelllett néhány vállalat várható eredményességét vitatom, illetve az Apple új szerződési feltételei kapcsán a jogszabály potenciális kijátszását is feltételezem.

VII. Irodalomjegyzék

7.1. Jogforrások

- A Tanács 2002. december 16.-i 1/2003/EK rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról

¹¹³ *Here's the new Apple tax every developer is going to hate (2024)*. TheVerge. Forrás:

<https://www.theverge.com/2024/1/26/24051823/apple-third-party-app-stores-50-cent-fee> (2024.03.01.)

¹¹⁴ *Previewing changes in Windows to comply with the Digital Markets Act in the European Economic Area (2023)*. Windows Insider Blog. Forrás: <https://blogs.windows.com/windows-insider/2023/11/16/previewing-changes-in-windows-to-comply-with-the-digital-markets-act-in-the-european-economic-area/> (2024.03.01.)

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022. szeptember 14.-i 2022/1925 rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló jogszabály)
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

7.2. Szakirodalom

- BÁLINT János (2023): The Digital Markets Act: The Future of Competition Law in the Digital Market. *Versenytükkör*. 2023/8. sz. 5-15.
- BOSTOEN, Friso (2023): Understanding the Digital Markets Act. *The Antitrust Bulletin*, 2023/2. sz. 263-306.
- CRÉMER, Jacques et al. (2023): Enforcing the Digital Markets Act: institutional choices, compliance, and antitrust. *Journal of Antitrust Enforcement* 2023/3. sz. 315-349.
- KÁDÁR Gellért (2023): Erőfölénnyel való visszaélés az Európai Unió telekommunikációs és digitális piacain. *Közjogi Szemle*. 2023/2. sz. 63-69.
- KONDRÁT Flóra (2021): A nagy platform nagy felelősséggel jár?: a Google mint digitális platform versenytorzító gyakorlata. In KURUNCZI Gábor - POGÁCSÁS Anett - VARGA Ádám szerk.: *'Vis unita fortior': válogatott tanulmányok joghallgatók tollából*. Budapest, Pázmány Press. 77-93.
- LAROUCHE, Pierre – DE STREEL, Alexandre (2021): The European Digital Markets Act: A Revolution Grounded on Traditions. *Journal of European Competition Law & Practice*, 2021/7. sz. 542–560.
- LOLI, Elona (2022): *Digital Markets Act as a new EU competition tool*. Disszertáció, National and Kapodistrian University of Athens, Athén.
- MAKÁ Zsófia (2022.): A versenyjog és a tech-óriások küzdelme a digitális platformgazdaságban – A digitális piacokról szóló rendelettervezet (DMA) törekvései és fejleményei. *Fontes Iuris*. 2022/1. sz. 38-47.
- PETIT, Nicolas (2021): The Proposed Digital Markets Act (DMA): A Legal and Policy Review. *Journal of European Competition Law & Practice*, 2021/7. sz. 529-541.
- POLYÁK Gábor et al. (2021): Versenyjogi előzmények és piacsabályozási eszközök a digitális piacokról szóló európai rendelet tervezetében. In VALENTINY Pál et al. szerk.: *Verseny és szabályozás*. Budapest, KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet. 145-161.
- PÜNKÖSTY András (2021): Versenyjogi megfontolások a technológiai óriások szabályozásával kapcsolatban. Az egyesült államokbeli és európai megoldási kísérletek összehasonlító elemzése. *In Medias Res*. 2021/2. sz. 251-272.
- PÜNKÖSTY András (2022): Merre tart az európai szintű platformszabályozás? – Áttekintés a platformok szabályozásának versenyjogi ösztönzőiről, valamint a fúziókontroll lehetséges fejlesztéséről. In: TÖRÖK Bernát – ZÖDI Zsolt szerk.: *Az internetes platformok kora*. Budapest, NKE Ludovika Egyetemi Kiadó. 175-192.
- SCHARF, Arno (2022): Excessive Data Collection as Abuse of Dominance under Art 102 TFEU. *University of Vienna Law Review*, 2022/1. sz. 141-188.
- SZILÁGYI Pál (2023): A versenyjog és a digitális piacok monopóliumai. *In Medias Res*. 2023/1. sz. 35-52.
- TÓTH András (2021): A technológiai óriások piaci megregulálásának versenyjogi mozzanatjai és aspektusai különös tekintettel a Digital Markets Act javaslatra. *Versenytükkör*. 2021/1. sz. 37-55.
- TÓTH Tihamér (2020): *Uniós és magyar versenyjog*. Budapest, Wolters Kluwers.

- WITT, Anne C. (2023): The Digital Markets Act – Regulating the Wild West. *Common Market Law Review*, 2023/3. sz 625-667.

7.3. Internetes források

- 24/2020. különjelentés: Uniós ellenőrzési jelentés: összefonódás-ellenőrzési és antitröszteljárások (2020). Európai Számvevőszék. Forrás: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/eu-competition-24-2020/hu/index.html> (2024.03.01.)
- A Bizottság 2019. március 20-i határozatának összefoglalója az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról (Ügyszám: AT.40411 — Google Search (AdSense)) (2019). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020AT40411\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020AT40411(03)) (2024.03.01.)
- A Bizottság határozatának összefoglalója (2017. június 27.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban (Ügyszám AT.39740 – Google Search (Shopping)) (2017). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0112\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0112(01)) (2024.03.01.)
- A Bizottság határozatának összefoglalója (2018. július 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban (Ügyszám: AT.40099 – Google Android) (2018). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019XC1128\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019XC1128(02)) (2024.03.01.)
- About the choice screen (2024). Android. Forrás: <https://www.android.com/choicescreen/dma/> (2024.03.01.)
- A Bizottság határozatának összefoglalója (2022. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról (AT.40462. SZ. ügy, Amazon Marketplace és AT.40703. sz. ügy, Amazon Buy Box) (2022). Európai Bizottság. Forrás: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AT40462\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AT40462(01)) (2024.03.01.)
- Alphabet: Cloud Rebounds. (2024). App Economy Insights. Hírlevél.
- Antitrust: Commission accepts commitments from Amazon on e-books (2017). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_17_1223 (2024.03.01.)
- Antitrust: Commission confirms sending a Statement of Objections to Microsoft on the tying of Internet Explorer to Windows (2009). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_09_15 (2024.03.01.)
- Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Google over abusive practices in online advertising technology (2023). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_3207 (2024.03.01.)
- Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Meta over abusive practices benefiting Facebook Marketplace (2022). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7728 (2024.03.01.)
- Antitrust: Commission opens investigations into Apple's App Store rules (2020). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1073 (2024.03.01.)
- Antitrust laws (é.n.). Cornell Law School. Forrás: https://www.law.cornell.edu/wex/antitrust_laws (2024.03.01.)
- Apple announces changes to iOS, Safari, and the App Store in the European Union (2024). Apple. Forrás: <https://www.apple.com/newsroom/2024/01/apple-announces-changes-to-ios-safari-and-the-app-store-in-the-european-union/> (2024.03.01.)
- Apple says iPhones will support RCS in 2024 (2023). TheVerge. Forrás: <https://www.theverge.com/2023/11/16/23964171/apple-iphone-rs-support> (2024.03.01.)

- *Commission closes market investigations on Microsoft's and Apple's services under the Digital Markets Act* (2024). Európai Bizottság. Forrás: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-closes-market-investigations-microsofts-and-apples-services-under-digital-markets-act-2024-02-13_en (2024.03.01.)
- DE STREEL, Alexandre et al. (2021): *The European proposal for a Digital Markets Act: A first assessment*. Forrás: <https://cerre.eu/publications/the-european-proposal-for-a-digital-markets-act-a-first-assessment/> (2024.03.01.)
- *Digital Markets Act: Commission designates six gatekeepers* (2023). Európai Bizottság. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4328 (2024.03.01.)
- *Facebook, Exploitative business terms pursuant to Section 19(1) GWB for inadequate data processing* (2019). Bundeskartellamt. Forrás: https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Entscheidung/EN/Fallberichte/Missbrauchsaufsicht/2019/B6-22-16.pdf;jsessionid=D306C6A655867480A1C726BA03453CFF.1_cid362?_blob=publicationFile&v=4 (2024.03.01.)
- *Here's the new Apple tax every developer is going to hate* (2024). TheVerge. Forrás: <https://www.theverge.com/2024/1/26/24051823/apple-third-party-app-stores-50-cent-fee> (2024.03.01.)
- HOPPNER, Thomas – WESTERHOFF, Philipp (2022): *EU General Court Confirms Landmark Google Android Decision with Strong Signal for Tougher Antitrust Enforcement in Digital Ecosystems*. Forrás: <https://www.hausfeld.com/en-gb/what-we-think/perspectives-blogs/landmark-eu-general-court-google-android-decision-signals-tougher-antitrust-enforcement/> (2024.01.29.)
- *Jelentés az online szálláshelyfoglalás piacán lefolytatott ágazati vizsgálatról* (2016). Gazdasági Versenyhivatal. Forrás: https://gvh.hu/data/cms1034253/Agazati_vizsgalat_online_szallashelyfoglalas_piacan_vegleges_jelentes_2016_06_08.pdf (2024.03.01)
- *Market share of leading search engines worldwide from January 2015 to January 2024* (2024). Statista. Forrás: <https://www.statista.com/statistics/1381664/worldwide-all-devices-market-share-of-search-engines/> (2024.03.01)
- *Previewing changes in Windows to comply with the Digital Markets Act in the European Economic Area* (2023). Windows Insider Blog. Forrás: <https://blogs.windows.com/windows-insider/2023/11/16/previewing-changes-in-windows-to-comply-with-the-digital-markets-act-in-the-european-economic-area/> (2024.03.01.)
- *RCS – The Breakthrough Tech in Customer Messaging* (é.n.). GSMA. Forrás: https://www.gsma.com/get-involved/gsma-membership/gsma_resources/rcs-the-breakthrough-tech-in-customer-messaging/ (2024.03.01.)
- *The 100 largest companies in the world by market capitalization in 2023* (2024). Statista. Forrás: www.statista.com (2024.03.01.)